

1. XIX. yüzyılda Osmanlı aydınları Avrupalı devletlerin Osmanlı içişlerine karışmalarını engellemek amacıyla Osmanlılık fikrini savunmuşlardır. Bu fikre göre; bütün Osmanlı halkı ülke yönetimine ortak olmalı, yasalar karşısında herkesin eşit olduğu bir düzen kurulmalıydı. Bu düşünceyi savunan Osmanlı aydınlarının (Jön Türkler) çalışmalarıyla padişah II. Abdülhamit Meşrutiyet'i ilan etmiştir. Böylece Osmanlı Devleti'nde ilk kez anayasal-parlamentar düzene geçilmiştir.

CEVAP: B

2. Meşrutiyet, hükümdarın yanında halkın yönetime ortak olduğu yönetim şeklidir. Osmanlı Devleti'nde bu yönetim biçimine ilk kez 23 Aralık 1876'da geçilmiştir. 1876'da meşrutiyeti ilan eden Osmanlı padişahı II. Abdülhamit'tir.

CEVAP: E

3. Osmanlı Devleti'nde Avrupa hukuk kurallarına göre işleyen Nizamiye Mahkemeleri ilk kez Tanzimat Dönemi'nde kurulmaya başlamıştır.

CEVAP: B

4. Osmanlı Devleti'nde 1839-1876 yılları arasında yaşanan dönem "Tanzimat Devri" olarak isimlendirilir. Bu dönem Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile başlar, Kanunuesasi'nin yürürlüğe konmasına kadar devam eder. Bu dönemde özellikle edebiyat, hukuk ve yönetim alanlarında ıslahatlar yapılmıştır.

CEVAP: E

5. Öncüllerde verilenlerin hangi dönemlere ait olduklarını göstererek soruyu çözelim:

- Sürat Topçuları Ocağı: III. Mustafa Dönemi
- Matba-i Amire: III. Selim Dönemi
- Sekbanı Cedit Ocağı: II. Mahmut Dönemi
- Tulumbacılar Örgütü: Lale Devri
- Mühendishane-i Bahrihumayun: III. Mustafa Dönemi

CEVAP: C

6. **Tanzimat Fermanı ile kabul edilen ilkelere ilgili olduğu alanları göstererek soruyu çözelim:**

- Herkesin malına ve mülküne sahip olması: Sosyal - Ekonomi
- Herkesten gelirine göre vergi alınması: Ekonomi - Sosyal
- Mahkemelerin herkese açık olması: Hukuk - Sosyal
- Rüşvet ve iltimasın yasaklanması: Sosyal - Hukuk
- Askerliğin vatan görevi haline getirilmesi: Askerlik

CEVAP: C

7. 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı Avrupa'da meydana gelen Fransız İhtilali ve 1830 İhtilallerinden etkilenmiştir. Bu belge Osmanlı padişahının yetkilerini kısıtlamış, otoritesini de zayıflatmıştır.

Uyarı: Osmanlı Devleti'nde halkın yönetime katılımını ve anayasal, parlamenter yönetime geçişi sağlayan gelişme Kanunuesasi'nin ilan edilmesidir (I. Meşrutiyet'in ilanı).

CEVAP: E

8. Osmanlı Devleti'nin demokratikleşmesinde etkili olan gelişmeler şunlardır:

- 1808 – Sened-i İttifak Sözleşmesi: Padişah otoritesinin kısıtlanması
- 1839 – Tanzimat Fermanı: Kanun üstünlüğünün kabul edilmesi
- 1856 – Islahat Fermanı: Azınlık haklarının genişletilmesi
- 1876 – Kanunuesasi: Anayasal düzene geçilmesi
- 1908 – II.Meşrutiyet: Çok partili hayata geçilmesi

Kanunname-i Ali Osman, Fatih döneminde monarşik yönetimi güçlendirmeye yönelik olarak çıkarılan yasadır.

CEVAP: A

9. Kanunuesasi (1876 Anayasası), Belçika Anayasası örnek alınarak hazırlanmıştır. Dolayısıyla Kanunuesasi'nin hazırlanmasında Batı etkisinden söz edilebilir.

CEVAP: D

10. Müsadere: Osmanlı Devleti'nde padişahların, memurun veya bazı halkın elindeki mallara el koyabilmesi uygulamasıdır. II.Mahmut'un bu uygulamaya son vermesi, özel mülkiyet anlayışının güvence altına alındığını gösterir.

CEVAP: D

11. Osmanlılarda kız öğrencilerin eğitimi ilk kez Tanzimat Döneminde devletin temel görevleri arasında yer almıştır.

CEVAP: D

12. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti hızlı bir şekilde dağılma süreci yaşamıştır. Bu dönemde çıkan milliyetçi nitelikli isyanlar, –azınlık isyanları– dağılmayı iyice hızlandırmıştır. Osmanlı Devleti de azınlık isyanlarının önüne geçebilmek amacıyla 1839'da Tanzimat Fermanı'nı, 1856'da Islahat Fermanı'nı, 1876'da ise Meşrutiyet'i ilan etmiştir. Fakat bu girişimler de devletin dağılmasını engellememiştir. Kabakçı Mustafa isyanı, XIX. Yüzyılda Nizam-ı Cedit yeniliklerine tepki olarak ortaya çıkmış bir yeniçeri isyanıdır. Bu isyanın sonucunda III.Selim Dönemi sona ermiştir.

CEVAP: E

13. Osmanlı Devleti'nde ilk kez kanun üstünlüğünün kabul edildiği belge olan Tanzimat Fermanı, anayasalcılığa geçişin ilk adımı kabul edilir.

- Halepa Fermanı, Girit halkına ayrıcalık tanıyan bir belgedir.
- Meşrutiyet'in ilanı, Osmanlı Devleti'nde anayasal yönetimin resmen başlangıcıdır.
- Çınar Vakası, XVII. yüzyılda padişah IV.Mehmet zamanında yeniçeri isteğinin yerine getirilmesi ile otuz kadar devlet adamının İstanbul'da asılmasıdır.
- Vakyihayriye, XIX. yüzyılda padişah II.Mahmut zamanında Yeniçeri Ocağının kaldırılmasıdır.

CEVAP: A

14. Verilen gelişmeler toplumsal eşitliğin sağlanması ve böylece azınlık isyanlarının önlenmesi amacına yöneliktir. Osmanlı Devleti'nin dağılmasını önlemek amacıyla toplumsal eşitliğin sağlanmasını savunan ve din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin ülke sınırları içinde yaşayan herkesi Osmanlı vatandaşı sayan fikir akımı Osmanlıcılıktır. O halde Tanzimat, Islahat Fermanları ile Meşrutiyet'in ilan edilmesinde etkili olan fikir akımı Osmanlıcılıktır.

CEVAP: B

15. Verilen belgeler Osmanlı Devleti'nin demokratikleşmesinde etkili olmuştur. Böylece insan hakları güvence altına alınmıştır.
- Azınlık isyanlarının sona ermesi: Her üç belge de azınlıkların isyanını önlemeye çalışmış, fakat başarılı olamamıştır.
 - Osmanlı vatandaşlarının seçme-seçilme hakkını elde etmesi: Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesinin sonucudur.
 - Azınlıkların devlet memuru olabilmesi: Islahat Fermanı'nın sonucudur.
 - Anayasal düzene geçilmesi: Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesinin sonucudur.

CEVAP: C

16. A, B, C ve E seçeneklerinde verilenler II.Mahmut Döneminde ekonomi alanında yapılan ıslahatlar arasında yer alır. Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi de II.Mahmut Dönemi ıslahatlarındandır. Fakat bu yenilik ekonomi alanında değil; eğitim alanında gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: D

17. Tanzimat, Osmanlı Devleti'nde 1839-1876 yılları arasında yaşanan dönemdir. Yani bu dönem, Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesinden Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesine kadarki dönemi kapsar. Tanzimat Döneminde görev yapan iki Osmanlı padişahı, Sultan Abdülmecit ve Abdülaziz'dir. O halde Sultan Abdülmecit ve Abdülaziz Dönemi yenilikleri Tanzimat Dönemi yeniliklerini oluşturur. Bu bilgilerden hareketle öncüllerde verilenlerin hangi dönemlerde gerçekleştirildiklerini göstererek soruyu çözelim.
- İlk kağıt paranın bastırılması: Abdülmecit Dönemi – Tanzimat Dönemi
 - Askerliğin vatan hizmetine dönüştürülmesi: Abdülmecit Dönemi – Tanzimat Fermanı – Tanzimat Dönemi
 - Tımar sisteminin kaldırılması: II.Mahmut Dönemi

CEVAP: D

18. Osmanlılık, din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin herkesi Osmanlı vatandaşı sayan ve eşitlik ilkesini temel alan bir fikirdir. O halde her üç kararın da Osmanlılık düşüncesiyle bağdaştığı söylenebilir.

CEVAP: E

19. A, C, D ve E seçeneklerinde verilen askeri birlikler II.Mahmut Döneminde oluşturulmuştur. Sürat Topçuları Ocağı ise XVIII.yüzyılda III.Mustafa tarafından oluşturulmuştur.

CEVAP: B

20. Osmanlı Devleti, 1856 yılında ilan ettiği Islahat Fermanı ile azınlıklara ilk kez II Genel Meclislerine üye olabileme hakkı vermiştir. Bu soruda sizleri yanıltabilecek olan seçenek B'dir. Bunun için bilmemiz gereken en önemli nokta şudur: I.Meşrutiyet'in ilan edilmesi ile yürürlüğe giren Kanunuesasi, azınlıklar da dahil olmak üzere bütün Osmanlı halkına ülke yönetimine katılma hakkı tanımıştır. Soru II Genel Meclislerine üye olabileme hakkını sorduğu için doğru cevabınız Islahat Fermanı olmalıdır.

CEVAP: A

